

Școala Europeană „Ovidiu Șincai”

București, str. Atena nr. 11, sector 1
Tel. 230.24.74, fax: 231.55.23, email: scoalaovidiusincai@yahoo.com
web: www.seos.ro

Raport privind cel de al treilea seminar al

Școlii Europene Ovidiu Șincai

Predeal, 30 martie-2 aprilie 2006

În perioada **30 martie-2 aprilie 2006** a avut loc, la Predeal, cel de al treilea seminar al Școlii Europene „Ovidiu Șincai” – ediția 2005-2006, cu tema ***Politică și societate într-o democrație europeană***. Prelegerile au fost susținute de către **Gabriel Andreescu, fondator al Asociației pentru Protecția Drepturilor Omului – Comitetul Helsinki (APADOR-CH) – „Multiculturalism într-o Europă a națiunilor”, Dragoș Șeuleanu, Vicepreședinte al Camerei de Comerț și Industrie a României – „Politică, organizații civice și interesul cetățeanului”, Viorica Costiniu, Președinte al Asociației Magistratilor din România – „Justiția – între profesionalism și politicianism”, Marius Profiroiu, Secretar de Stat în Ministerul Administrației și Internelor (2001-2004) – „Politicile europene în contextul administrației publice din România”.**

1. Gabriel Andreescu – „Multiculturalism într-o Europă a națiunilor”

Multiculturalismul poate fi definit ca o sursă de politici privind administrarea diversității culturale din cadrul unei societăți. În același timp, poate fi privit și ca un generator de conflict, prin care se consumă energii. Multiculturalismul trebuie privit în funcție de specificitatea spațiului în care se desfășoară. Astfel, avem: 1. *Contextul canadian* (care se află la originea acestui concept) – în acest caz, guvernul a dus o politică de încurajare a păstrării identității grupurilor care reprezintă minorități din import; 2. *Contextul american*: guvernul duce o politică de încurajare a minorităților care sunt într-o situație fragilă, care tradițional au avut un statut marginal. De exemplu persoanele cu dizabilități, homosexualii; 3. *Contextul european*: situarea simbolică în viața statului a comunităților minoritare (etnice, lingvistice, cultural).

Multiculturalismul este legat de necesitatea de a administra diversitatea etno-culturală într-un stat. De aici rezultă principiile acestuia:

- Nevoia de a avea o politică de integrare inter-culturală bazată pe integrarea minorităților naționale. Adică viața politică trebuie să fie nediscriminatorie, oricare cetățean având acces la funcțiile de stat.

- Nu trebuie însă ca acest concept să se limiteze numai la integrare, deoarece comunitățile minoritare au nevoie și de separare, adică de autodeterminare internă. Termenul de separare internă ar putea fi înlocuit cu „dreptul la viață privată” sau

privatitate (privacy). Cei doi termeni nu se exclud, gradul de integrare poate crește odată cu gradul de *privatitate*. Dacă ne referim la religie, ea poate fi considerată dimensiunea comunitară a credinței (care este individuală).

- Discriminarea pozitivă este o măsură specială, care trebuie aplicată, dar care poate crea probleme. Multiculturalismul înseamnă acceptarea *privatității* grupului, deoarece comunitatea își gestionează cel mai bine problemele la nivel local, intern.

Multiculturalismul poate fi *liberal* sau *neliberal*. Cel liberal susține autodeterminarea până la valorile fundamentale ale societății democratice, care sunt comune pentru toți. Opțiunea neliberală pune comunitatea în fața indivizilor și presupune dreptul nelimitat la autodeterminare a comunității („comunitarism”). Cel mai mare pericol este să tratezi societățile ideologic și să nu le tratezi practic. La nivel mondial, forma liberală este preferată, dar există și unele excepții: secta *amish* și rezervațiile amerindiene din SUA.

O altă distincție trebuie făcută între globalism și localism. Integrarea europeană este o expresie a globalismului. În prezent, cele două fenomene se desfășoară concomitent, golind de conținut nivelul intermediar al națiunii. Globalismul oferă resurse localismului, prin desemnificarea frontierelor statale.

Multiculturalismul reprezintă modalitatea de protecție a minorităților. Și

pentru ca acest lucru să se realizeze trebuie luate în considerare trei tipuri de reguli: 1. Respectarea sistemului de drepturi și libertăți fundamentale; 2. Respectarea principiului nediscriminării; 3. Aplicarea de măsuri speciale, care sunt de fapt măsuri afirmative pentru a schimba o situație negativă existentă (discriminarea pozitivă). Astfel de măsuri se impun numai atunci când există diferențe sociale pregnante.

În cazul societății românești, termenul de multiculturalism nu a fost folosit până în anul 1998. Integrarea multiculturalismului în limbajul public românesc a fost mult timp deghizată sub forma interculturalismului. Scurtă evoluție a fenomenului: - ianuarie – martie 1990, afirmarea temei *privatității* de către maghiari; - martie 1990 – decembrie 1996 integrarea comunității maghiare în opoziție (din punct de vedere politic); - decembrie 1996 – prezent, UDMR este parte a guvernării.

2. Dragoș Șeuleanu – „Politică, organizații civice și interesul cetățeanului”

Caracteristicile societății civile românești:

- În prezent trebuie să creăm o *solidaritate* a societății civile. Trebuie să acționăm astfel încât grupurile de interese să nu mai fie văzute ca ilegite. O modalitate ar fi restrângerea folosirii votului secret la cât mai puține domenii, pentru a transparentiza diversele interese.

- *Credibilitatea* societății civile, adică suprapunerea între declarații și fapte. Finanțarea societății civile depinde de credibilitatea organizațiilor respective. Iar implicarea organizațiilor neguvernamentale în politică arată lipsa de profesionalism a acestora, și a dat conotația negativă a conceptului de „grupuri de interese”.

-
Reprezentativitatea societății civile. În ultimul timp a crescut gradul de reprezentativitate al organizațiilor neguvernamentale, pentru că tot mai multe dintre acestea beneficiază de susținerea (financiară, logistică) a unor organizații internaționale, care le oferă credibilitate.

În concluzie, asistăm la maturizarea societății civile românești, pentru că cetățenii au înțeles câtă nevoie avem de aceasta.

3. Viorica Costiniu – „Justiția – între profesionalism și politicianism”

a) Relația dintre Ministerul de Justiție și Asociația Magistraților din România

Asociația Magistraților din România este o organizație de sine stătătoare care a apărut în anul 1993. Datorită poziției sale critice, echidistante, a reușit să își câștige statut important, atât în plan intern cât și în plan internațional. Asociația a desfășurat o activitate constantă în ce privește reforma justiției. Procesul a demarat în 1991, a fost un proces dificil, controlat politic și a evoluat cu pași mărunți.

Evoluția sistemului a cunoscut următoarele momente importante:

- 1991 – Constituția reglementează existența Consiliului Superior al Magistraturii și independența judecătorilor;
- 1992 – Se adoptă prima lege de organizare judiciară, care a dus la extinderea prevederilor constituționale. Consiliul Europei a devenit un factor important în reformarea justiției;
- 1997 – Are loc o lărgire a competențelor CSM;
- decembrie 2003 – Asistăm la un recul al activității justiției, care era atacată de presă, politic, societate civilă, toate aceste instituții fiind nemulțumite de direcția spre care se îndrepta justiția.
- februarie 2004 – Ca urmare a situației existente, se organizează Alianța pentru o Justiție Europeană, care are drept scop stoparea reformării negative a justiției. De aici a luat naștere legea 317 a CSM, care stabilește modul de organizare și statutul magistraților. CSM este organizația care gestionează activitatea de justiție, dar separat de executiv.

- 2005 – Apare din nou un element negativ, politicul implicându-se în justiție. Dar concomitent se realizează un mare pas înainte prin recunoașterea efectivă a independenței procurorilor. Apare de asemenea și Autoritatea Națională a Magistraților.

Reforma înseamnă însă și legislație, care trebuie adaptată la normele europene. Au fost recunoscute progresele importante pe care România a reușit să le realizeze, dar totuși mai sunt unele domenii cu probleme, care trebuiesc rezolvate. Astfel, personalul din justiție și cel auxiliar este insuficient pentru cele 2 milioane de cauze anuale. De asemenea, durata proceselor, caracterul neunitar al practicii sunt elemente pe cale de rezolvare. Totuși, justiția este puterea cea mai transparentă, cu activitatea cea mai vastă.

b) Relația dintre Ministerul Justiției și Consiliul Superior al Magistraturii

Până în 2004, Ministerul Justiției era singura instituție care avea putere de decizie în Justiție, era cel care poziționa judecătorii și procurorii. Intrarea în magistratură era totuși tratată superficial, fiind bazată pe un flux prea mare de oameni noi, ce

nu aveau o atât de mare experiență. Din 2004, Consiliul Superior al Magistraturii capătă mai multe atribuții, stabilindu-se o procedură mai elaborată și consistentă de alegere a magistraților. Consiliul capătă o mai mare independență materială și politică. Astfel, Ministerul Justiției este prezent la ședințele în plen și disciplină, dar nu are drept de vot.

c) Independența judecătorilor

În acest moment, sistemul nu este pe deplin independent. Judecătorii au un anumit grad de independență, care este (lucrul cel mai important) încurajată în prezent. Judecătorul trebuie, indiferent de interes, să fie stăpân pe sine și să dea soluția corectă. De aceea, formarea judecătorului este deosebit de complexă, acesta trebuind să aibă cel puțin 7 ani de experiență și beneficiind de un proces de formare continuă, de-a lungul întregii cariere.

4. Marius Profiroiu – „Politicele europene în contextul administrației publice din România”

În domeniul administrației publice nu există *acquis* comunitar. În momentul în care România se va integra în Uniunea Europeană, toate sarcinile vor fi realizate de către administrația românească. Dar acesta este un avantaj, deoarece administrația

românească este cea mai capabilă să găsească propriul model care să funcționeze bine pentru România. Trebuie să luăm în considerare standardele celorlalte state europene și să le adaptăm în funcție de specificul administrativ al țării noastre.

Următoarele valori europene trebuie avute în considerare:

1. *Transparența.* României îi revine sarcina să implementeze politicile publice europene. Cu toate că avem legi, acestea nu sunt încă bine puse în practică. S-a constatat că doar 25% din prevederile legilor din administrație au fost aplicate în cursul anului 2004, ceea ce arată că există o transparență declarativă, dar nu și practică.
2. *Responsabilitatea.* În România responsabilitatea încă se mai împarte între numeroase persoane, ajungându-se în final să nu fie nimeni tras la răspundere. Pe când în UE sunt prevederi foarte clare cu privire persoana care răspunde de anumite activități (de regulă este o singură persoană per activitate).
3. *Eficiența.* În politicile publice avem *input* (intrări) și *output* (ieșiri), iar practicienii evaluează *outcome* (efectele produse de cele două). În administrația românească contează doar „output-urile” și „input-urile”, nimeni nu se mai uită la „outcome” (efectele produse). În 2002 s-au creat grupuri de speciale de persoane (modernizatori) la nivelul tuturor ministerelor și județelor, care aveau ca scop modernizarea administrației publice pentru a se atenua lipsa de comunicare și a crește eficiența.
4. *Predictibilitatea.* În zilele noastre centralizarea se dovedește contraproductivă, iar descentralizarea este o soluție bună. În România, administrația internă nu este suficient de deconcentrată – nivelul central are prea multe atribuții. De aceea ar fi necesară schimbarea modului de conducere numai de la centru și eliminarea politicului din administrația publică, așa cum s-a întâmplat în cadrul administrației europene. În 2001 în UE se introduce sistemul de autoevaluare, pe care România îl preia.
5. *Flexibilitatea.* La noi este extrem de rigidă, deoarece se face confuzie între management și administrație. Managementul are ca obiectiv măsurarea performanței. Alături de alte state europene, și în România a fost introdus un sistem de formare profesională postuniversitară pentru a putea în acest fel răspunde cererilor UE. Prin crearea de elite se realizează, astfel, prin profesionalizarea administrației publice.

România mai are de făcut progrese în domeniul administrației. Prioritățile ar fi:

a) Reforma funcției publice – prin motivarea resurselor umane;
b) Descentralizarea simetrică – aceasta trebuie realizată mai întâi acolo unde există condiții financiare. Administrațiile locale sunt mai aproape de cetățeni și sunt motoarele dezvoltării locale. Se dorește ca până în 2015 să se realizeze compatibilizarea cu UE. Deja s-au stabilit fondurile alocate între 2007-2013 pentru îmbunătățirea capacității de implementare a legislației.

c) Îmbunătățirea evaluării politicilor publice de dezvoltare.

Administrația nu trebuie să impună politicului, ci invers, ea trebuie să fie capabilă să aplice proiectele politicului. Principalul proiect pe termen lung este acela de a crește numărul funcționarilor de calitate.

5. Evaluarea chestionarelor

Aprecierile participanților privind organizarea celui de-al doilea seminar

comparativ cu primul au fost în general de genul „la fel de bună” sau „foarte bună”. În ceea ce privește aprecierea relațiilor stabilite între cursanți și profesori s-a înregistrat aceeași comunicare bună ca și la primele module, atât între cursanți, cât și între cursanți și profesori.

Printre principalele beneficii ale participării la cele trei seminarii organizate în România de Școala Europeană „Ovidiu Șincai”, cursanții au evidențiat: aflarea unor informații utile, socializarea, cunoașterea unor personalități și abordarea unor probleme actuale în contextul integrării europene

Recomandările cursanților vizează următoarele aspecte: transmiterea din timp a informațiilor privind cazarea și masa la Strasbourg, realizarea unor suporturi de curs și introducerea unor noi teme vizând securitatea națională, geopolitica, cultura și civilizația românească și cea europeană.